

**WYTYCZNE W SPRAWIE REALIZACJI
WYMAGAŃ FITOSANITARNYCH
W EKSPORCIE JABŁEK
Z POLSKI DO CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ**

(aktualizacja 10 lipca 2018 roku)

SPIS TREŚCI:

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE	3
II. REJESTRACJA PODMIOTÓW	3
III. DZIAŁANIA NADZORCZE PIORIN	4
IV. WYMAGANIA DLA OPAKOWAŃ	9
V. ŚWIADECTWO FITOSANITARNE	10
VI. ZAŁĄCZNIKI:	10
1. Wykaz organizmów kwarantannowych	11
2. Wniosek o wpis do rejestru	12
3. Informacja dla zarejestrowanych podmiotów	16
4. Kontrola owoców pod kątem porażenia przez <i>Neofabraea malicorticis</i>	18

Na podstawie wymagań fitosanitarnych uzgodnionych w formie Protokołu (20.06.2016 r.) z Generalną Administracją ds. Jakości, Inspekcji i Kwarantanny Chińskiej Republiki Ludowej (AQSIQ) poniżej przedstawiono warunki, jakie muszą zostać spełnione dla owoców świeżych - jabłek, aby przesyłki mogły być eksportowane z Polski do Chin.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Jabłka przeznaczone na eksport do Chin będą pochodziły z Polski i będą spełniały wymagania fitosanitarne, normy bezpieczeństwa sanitarnego oraz będą wolne od organizmów kwarantannowych Chin wymienionych w *Załączniku Nr 1*.

II. REJESTRACJA PODMIOTÓW

Na eksport do Chin będą mogły być kierowane wyłącznie jabłka wyprodukowane, przechowywane, i pakowane w miejscach zarejestrowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, co umożliwi przesledzenie pochodzenia eksportowanej przesyłki w razie wystąpienia niezgodności.

Podmiot zainteresowany eksportem jabłek do tego kraju powinien postępować zgodnie z zasadami opisanymi poniżej.

1. Producent jabłek składa do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa (WIORiN) właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby firmy wniosek o wpisanie do stosownego wykazu danego miejsca produkcji (sadu), w którym produkowane są jabłka z przeznaczeniem na eksport do Chin (wzór wniosku stanowi *Załącznik Nr 1*).
2. We wniosku producent poświadcza, że:
 - a. jabłka, które będą przedmiotem eksportu do Chin będą produkowane z zachowaniem zasad integrowanej ochrony roślin (IO) lub integrowanej produkcji roślin (IP), obejmującej monitoring agrofagów i chorób oraz ich zwalczanie metodami chemicznymi i biologicznymi;
 - b. prowadzi uprawę w oparciu o założenia zasad dobrej praktyki rolniczej;
 - c. otrzymał i zapoznał się z wymogami obowiązującymi w eksporcie jabłek z Polski do Chin (*Załącznik Nr 2*) oraz metodykami IO/IP i zobowiązuje się do przestrzegania tych wymogów.
3. W wyniku rejestracji podmiotowi nadawany jest unikalny numer, składający się z następujących oznaczeń: CN (Chiny)/S (określenie miejsca produkcji – SAD)/kod województwa/kolejny numer nadany dla miejsca produkcji w wykazie WIORiN (przykład: CN/S/00/0).
4. Podmiot zajmujący się przechowywaniem, i/lub pakowaniem jabłek, przeznaczonych na eksport do Chin, składa wniosek o wpis do wykazu miejsc zajmujących się przechowywaniem i/lub pakowaniem jabłek z przeznaczeniem na eksport do Chin do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego dla miejsca prowadzenia działalności (wzór wniosku stanowi *Załącznik Nr 1*).
5. W wyniku rejestracji miejsca przechowywania (chłodnie) i/lub pakowania jabłek przeznaczonych na eksport do Chin otrzymują unikalny numer składający się z następujących oznaczeń CN (Chiny)/P (oznaczenie PAKOWALNI/

PRZECHOWALNI)/kod województwa/kolejny numer w rejestrze (przykład CN/P/00/0).

6. Potwierdzenie nadania numeru rejestracyjnego dokonywane jest w formie informacji pisemnej, przekazywanej wnioskodawcy.
 7. W przypadku, gdy w miejscu produkcji jabłek równocześnie znajduje się tylko przechowalnia nadawany jest tylko jeden numer z wyróżnikiem „S”. Natomiast, jeżeli w danym miejscu produkcji odbywa się również pakowanie do etapu finalnego produktu, który jest przedmiotem eksportu do Chin, nadawane są dwa odrębne numery z wyróżnikami „S” i „P”.
 8. Wojewódzki Inspektor prowadzi wykaz miejsc zajmujących się produkcją i/lub przechowywaniem i/lub pakowaniem (tzw. „obróbką”) jabłek przeznaczonych na eksport do Chin. Wykaz zawiera co najmniej: nadany numer rejestracyjny; imię i nazwisko producenta, miejsce zamieszkania lub nazwę, siedzibę i adres firmy oraz adres miejsca (miejsce) prowadzenia działalności (produkcji i/lub przechowywania i/lub pakowania), rodzaj prowadzonej działalności, nazwę botaniczną roślin, imię i nazwisko osoby upoważnionej do kontaktów z wojewódzkim inspektorem, numer i datę wpisu do rejestru
- 9. Zainteresowane podmioty składają wnioski o wpis do rejestru do 15 maja każdego roku do właściwego WIORiN.**
10. Nadany numer wpisu do rejestru jest ważny na czas nieokreślony, pod warunkiem, że stan fitosanitarny miejsca produkcji, sortowania i przechowywania nie ulegnie zmianie. Ponadto, w przypadku wykreślenia podmiotu na jego wniosek z rejestru, przy ponownym wpisie, wykorzystuje się numer rejestracyjny nadany podczas pierwszej rejestracji.
 11. Wykazy zarejestrowanych miejsc produkcji, przechowywania i/lub pakowania jabłek z przeznaczeniem na eksport do Chin przekazuje się do GIORiN w formie odrębnych plików formatu Excel, zawierających następujące informacje: imię i nazwisko lub nazwa firmy oraz adres i numer rejestracyjny. **Wykazy należy przekazywać niezwłocznie po zakończeniu działań kontrolnych, nie później niż do 10 września każdego roku.**
 12. Zgodnie z ustalonymi warunkami protokołu, wykazy podmiotów zarejestrowanych na potrzeby eksportu jabłek do Chin będą przekazywane do Generalnej Administracji ds. Jakości, Inspekcji i Kwarantanny Chińskiej Republiki Ludowej (aktualnie GACC).
 13. Każdy z zarejestrowanych podmiotów i/lub osoba przez niego wyznaczona przed rozpoczęciem produkcji, przechowywania i/lub pakowania, musi odbyć szkolenie w zakresie wymagań dotyczących eksportu do Chin w szczególności działań monitoringowych i zwalczających pod kątem występowania organizmów kwarantannowych dla Chin. Uczestnik szkolenia otrzymuje certyfikat, wydany przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, poświadczający udział w szkoleniu.

III. DZIAŁANIA NADZORCZE PIORIN

Producent składa wnioski o wpis do wykazu miejsc produkcji jabłek przeznaczonych na eksport do Chin. Kontrole sadu, prowadzi się w celu określenia spełnienia chińskich wymagań fitosanitarnych dla importowanych z Polski jabłek. Działania prowadzone są

zgodnie z zapisami art. 18 ustawy z dnia 18.12.2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 r. poz.2138 ze zm.) w sprawie postępowania w celu wydania świadectwa fitosanitarnego.

1. Sprawdzenie, czy zarejestrowany sad:
 - ✓ stosuje zasady dobrej praktyki rolniczej, obejmującej utrzymanie w sadzie warunków fitosanitarnych takich jak: usuwanie spadów, opadłych liści, porażonych gałęzi i chwastów,
 - ✓ produkuje owoce zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin/ integrowanej produkcji,
 - ✓ personel, który przeprowadza monitoring i zwalczanie agrofagów został odpowiednio przeszkolony przez PIORiN lub jednostkę upoważnioną przez PIORiN,
 - ✓ prowadzi zapisy z monitorowania i zwalczania agrofagów w Notatniku integrowanej produkcji (zakres informacji powinien być stosowany przez wszystkich producentów niezależnie od uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji). W odniesieniu do danych w zakresie stosowania środków ochrony roślin, zapisy powinny dodatkowo obejmować nazwę substancji czynnej ś.o.r. i jej stężenie),
 - ✓ prowadzi ochronę z zastosowaniem ś.o.r. dopuszczonych do stosowania w Polsce do ochrony jabłek/sadów jabłoniowych.

2. Weryfikacja przez PIORiN działań kontrolnych prowadzonych przez producenta w trakcie sezonu wegetacyjnego w sadzie, pod kątem występowania organizmów szkodliwych, wymienionych na liście kwarantannowej Chin, w szczególności w odniesieniu do:

A. *Cydia pomonella*

- kontrola i monitoring prowadzone w zarejestrowanych sadach, od okresu kwitnienia wiosną do okresu pakowania, także z wykorzystaniem pułapek feromonowych, wystawionych w sadach - co najmniej 1szt./1ha (ale min. 5 pułapek przy pow. sadu do 5 ha) i kontrolowanych raz/tydzień, przy wymianie wkładu wabiącego raz/miesiąc,
- w przypadku wykrycia ww. organizmu zwalczanie ś.o.r., zarejestrowanymi/ dopuszczonymi do stosowania w takim zakresie w Polsce.

Kontrola działań w oparciu o zapisy wyników kontroli w prowadzonym przez producenta Notatniku oraz wrywkowo w sadzie w ramach przeprowadzanych urzędowych lustracji.

B. *Archips rosanus*, *Eriosoma lanigerum*, *Epidiaspis leperii*, *Hoplocampa testudinea*, *Rhopalosiphum insertum* i *Lepidosaphes ulmi*:

- kontrola i monitoring w zarejestrowanych sadach, zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin /Integrowanej Produkcji, w przypadku wykrycia ww. organizmów zwalczanie ś.o.r., zarejestrowanymi w Polsce (dopuszczonymi do stosowania w takim zakresie).

Kontrola działań w oparciu o zapisy wyników kontroli w prowadzonym przez producenta Notatniku oraz wrywkowo w sadzie, w ramach przeprowadzanych urzędowych lustracji.

C. *Neofabraea malicorticis*, *N. perennans*, *N. alba*, *Venturia inaequalis* i *Monilinia fructicola*

- kontrola i monitoring w zarejestrowanych sadach, zgodnie z integrowaną ochroną roślin /integrowaną produkcją,
- monitoring i regularne inspekcje w sadach w okresie spoczynku roślin i w okresie wegetacyjnym w zakresie uszkodzeń pni i kory,
- usuwanie w sadach opadłych liści, spadów, porażonych gałęzi i owoców oraz niszczenie miejsc zimowania organizmów szkodliwych,
- przed zbiorem obowiązkowe zastosowanie w sadach fungicydów zarejestrowanych w Polsce (dopuszczonymi do stosowania w takim zakresie); powtórzenie zabiegu w przypadku opadów deszczu.
- dodatkowe zabiegi przeciwko gniciu pozbiorczemu owoców (grzyby *Neofabraea*)
 - bezpośrednio przed zbiorem wykonanie zabiegu fungicydem lub zastosowanie metody alternatywnej, lub
 - pozbiorcze traktowanie owoców, przed skierowaniem ich do przechowywania lub do pakowania, fungicydem lub zastosowanie metody alternatywnej, poprzez zanurzanie w odpowiednim środku lub alternatywnie w formie areozolu z wykorzystaniem środka stosowanego w ciągu 7 dni po wprowadzeniu do chłodni.

Kontrola działań w oparciu o zapisy wyników kontroli w prowadzonym przez producenta Notatniku oraz wrywkowo w sadzie, w ramach przeprowadzanych urzędowych lustracji.

D. *Erwinia amylovora*:

- kontrola i monitoring w zarejestrowanych sadach – stała kontrola prowadzona przez producenta, podczas której ocenie poddaje się wszystkie rośliny żywicielskie uprawiane w miejscu produkcji; kontrolą wizualną objęte jest także najbliższe otoczenie sadu (np. przydrożne zadrzewienia).

Kontrola działań na podstawie zapisów wyników kontroli w prowadzonym przez producenta Notatniku.

3. Niezależnie od kontroli działań wykonywanych przez producenta, PIORiN przeprowadzi następujące działania kontrolne w zarejestrowanym sadzie:

A. Kontrola w zarejestrowanym sadzie, pod kątem występowania bakterii *E. amylovora*, co najmniej trzy razy w ciągu roku w następujących terminach:

- ✓ 1' – 30 do 40 dni po kwitnieniu
- ✓ 2' – bezpośrednio po wypuszczeniu pędów
- ✓ 3' – przed zbiorami,

Podczas kontroli w zarejestrowanym sadzie, ocenie poddaje się wszystkie rośliny żywicielskie uprawiane w miejscu produkcji. W przypadku stwierdzenia występowania bakterii, pobiera się próbę do badań laboratoryjnych. Próbę do badań laboratoryjnych stanowią fragmenty roślin wykazujące objawy porażenia bakterią, wraz z pograniczem tkanki zdrowej i porażonej.

Ponadto w oparciu o odrębne wytyczne prowadzone będą działania monitoringowe na terenie kraju, pod kątem występowania bakterii *Erwinia amylovora*, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów intensywnej produkcji sadowniczej.

Na zakończenie sezonu wegetacyjnego po przeprowadzeniu 3 - krotnej kontroli, WIORiN podejmuje decyzję o uznaniu miejsca produkcji (sadu), w którym nie

stwierdzono występowania *E. amylovora*, zgodnie z zasadami art. 10 a ustawy z dnia 18.12.2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2138 ze zm.) za wolne od występowania *E. amylovora*.

W przypadku stwierdzenia podczas prowadzonego monitoringu pozostałego obszaru bakterii wyznaczona zostanie w danym i co najmniej następnym sezonie produkcyjnym 1000 m strefa buforowa wokół sadu/ów wolnego/-ych od bakterii, w której zostaną zidentyfikowane wszystkie rośliny podatne, a następnie będą one poddane 3- krotnej kontroli (ocena wizualna) w analogicznych terminach, jak wskazano w literze A.

- B. Przed zbiorem jabłek w każdym zarejestrowanym sadzie PIORiN dokona wrywkowej inspekcji, co najmniej 600 owoców na hektar, (obejmującej krojenie co najmniej 20% owoców), pod kątem występowania *Cydia pomonella*.
- C. Dla każdego zarejestrowanego sadu w trakcie /po zbiorze lub przed rozpoczęciem przechowywania owoców PIORiN wykona badanie laboratoryjne, pod kątem występowania grzyba *Neofabraea malicorticis*, zgodnie z wymaganiami określonymi w Załączniku 4.
- D. Przed wysyłką jabłek do Chin, PIORiN przeprowadzi badanie monitoringowe owoców jabłek, pod kątem pozostałości ś.o.r. w celu zagwarantowania zgodności z chińskimi przepisami i normami w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia.

Uwaga:

Pierwsze stwierdzenie obecności opadłych liści, spadów i innych zanieczyszczeń w sadzie, brak pułapek feromonowych w liczbie określonej w Protokole, brak aktualnego szkolenia ze stosowania ś.o.r., brak ważnego badania sprzętu do stosowania środków ochrony roślin i dokumentacji dotyczącej stosowania środków ochrony roślin podczas kontroli nie dyskwalifikuje miejsca produkcji z eksportu. W takim przypadku należy wydać zalecenia ze wskazaniem terminu usunięcia nieprawidłowości oraz poinformować producenta, że nieusunięcie nieprawidłowości i dalsze niedostosowanie się do zapisów Protokołu będzie równoznaczne z uznaniem miejsca produkcji, jako niespełniającego wymagań fitosanitarnych Chin i wykluczeniem z możliwości eksportu jabłek do Chin w danym sezonie wegetacyjnym.

- 4. Weryfikacja przez PIORiN działań kontrolnych prowadzonych przez podmiot pakujący i/lub przechowalnię, pod kątem występowania organizmów szkodliwych, wymienionych na liście kwarantannowej w Chin w szczególności:

A. *Archips rosanus*, *Eriosoma lanigerum*, *Epidiaspis leperii*, *Hoplocampa testudinea*, *Rhopalosiphum insertum* i *Lepidosaphes ulmi*:

Zabiegi w pakowalniach obejmujące:

- ✓ usuwanie małych, zainfekowanych, zgniłych lub zdeformowanych owoców,
- ✓ usuwanie liści, korzeni i ziemi i innych zanieczyszczeń
- ✓ oczyszczanie powierzchni owoców i kielichów wodą pod wysokim ciśnieniem lub podejmowanie innych skutecznych działań.

Niedostosowanie się podmiotu, zajmującego się pakowaniem owoców do przeprowadzenia ww. zabiegów spowoduje, że partia owoców nie będzie mogła zostać przeznaczona na eksport do Chin.

Podmiot pakujący lub przechowalnia musi zapewnić identyfikację przechowywanych i pakowanych partii owoców na każdym etapie tych procesów.

B. *Neofabraea malicorticis*, *N. perennans*, *N. alba*, *Venturia inaequalis* i *Monilinia fructicola*:

- w przypadku nie wykonania zabiegów bezpośrednio przed zbiorem lub po zbiorze wykonanie zabiegu przed skierowaniem owoców do przechowywania lub do pakowania poprzez zanurzenie w odpowiednim środku lub alternatywnie w formie areozolu z wykorzystaniem środka stosowanego w ciągu 7 dni po wprowadzeniu do chłodni.

5. Postępowanie w przypadku wykrycia organizmów szkodliwych istotnych dla Chin i podczas kontroli w trakcie sezonu wegetacyjnego oraz przechowywania.

- A. W przypadku wykrycia w sadzie *Erwinia amylovora* w ubiegłym sezonie wegetacyjnym, sad nie może zostać wpisany do wykazu podmiotów zarejestrowanych na eksport do Chin.
- B. W przypadku wykrycia w sadzie *Erwinia amylovora* w bieżącym sezonie wegetacyjnym, owoce z takiego sadu nie mogą być przeznaczone na eksport do Chin oraz podejmowane są w uzgodnieniu z producentem (tj. o ile będzie on nadal zainteresowany eksportem jabłek do Chin w kolejnych sezonach) działań zwalczających bakterię, informacja o podjętych działaniach jest przekazywana do GIORiN w celu stosownego poinformowania strony chińskiej.
- C. Ponadto w przypadku wykrycia bakterii *Erwinia amylovora* na monitorowanym obszarze PIORiN w danym i co najmniej następnym sezonie wokół miejsc(-a) produkcji, wolnych od bakterii wyznaczy 1000 m strefę buforową z oznaczeniem i 3- krotnym monitorowaniem w trakcie sezonu wegetacyjnego wszystkich roślin podatnych, znajdujących się w wyznaczonej strefie.
- D. W sadzie, w którym przy pomocy pułapek feromonowych, w ramach monitorowania zostanie wykryta *Cydia pomonella*, producent powinien podjąć skuteczne zabiegi zapobiegawcze i zwalczające. Z sadu, w którym zostanie wykryta obecność *Cydia pomonella*, a nie zostaną podjęte skuteczne środki zwalczające, owoce nie będą mogły być przeznaczone na eksport do Chin w najbliższym sezonie eksportowym. Ponadto w przypadku wykrycia *Cydia pomonella*, podczas wrywkowej kontroli owoców przed zbiorem, jabłka również nie będą mogły być przeznaczone na eksport do Chin w danym sezonie.
- E. W przypadku wykrycia w sadzie *Neofabraea malicorticis*, pochodzące z niego jabłka nie będą mogły być eksportowane do Chin w bieżącym sezonie eksportowym.
- F. W przypadku wykrycia w sadzie *Archips rosanus*, *Eriosoma lanigerum*, *Epidiaspis leperii*, *Hoplocampa testudinea*, *Rhopalosiphum insertum* i *Lepidosaphes ulmi* oraz niepodjęciu działań zwalczających przez producenta pochodzące z sadu jabłka, nie będą mogły być eksportowane do Chin w najbliższym sezonie eksportowym.
- G. W przypadku wykrycia w jabłkach, przeznaczonych na eksport do Chin, przekroczeń chińskich norm poziomów pozostałości środków ochrony roślin, owoce z badanych partii nie będą mogły być przedmiotem eksportu. Ponadto, każda kolejna partia owoców z sadów, z których pochodziły te partie jabłek, będą podlegać obowiązkowemu badaniu pod kątem przekroczenia chińskich norm poziomów pozostałości środków ochrony roślin.

6. Kontrola fitosanitarna eksportu, obejmuje:
- A. Kontrolę dokumentów:
 - a. kontrolę załączonych do wniosku o wydanie świadectwa fitosanitarnego dokumentów, w tym zezwolenia importowego,
 - b. sprawdzenie, czy jabłka zostały wyprodukowane w zarejestrowanym dla Chin sadzie, w którym były spełnione podczas produkcji owoców warunki Protokołu,
 - c. weryfikację, czy były przechowywane, pakowane w miejscu zarejestrowanym do Chin,
 - d. potwierdzenie, że przed zbiorem przeprowadzona została wrywkowa inspekcja, co najmniej 600 owoców z 1 ha sadu, obejmująca krojenie, co najmniej 20 % owoców,
 - e. potwierdzenie identyfikowalności przesyłki przeznaczonej na eksport do Chin, w tym, że spełnione są warunki właściwego oznakowania opakowań (pkt IV wytycznych),
 - f. potwierdzenie faktu pobrania próby do badań laboratoryjnych, pod kątem występowania *Neofabraea malicorticis* w bieżącym okresie wegetacyjnym, lub w przypadku stwierdzenia organizmu w uprzednim sezonie wegetacyjnym, braku występowania *Neofabraea malicorticis* w próbach pobranych z bieżącej produkcji
 - B. Kontrolę zdrowotności partii przygotowanych na eksport do Chin jabłek obejmuje:
 - a. ogólną ocenę wizualną 100 % owoców z próby pobranej z przesyłki o wielkości obejmującej 2 % całkowitej liczby kartonów w przesyłce; przy czym, minimalna wielkość próby poddanej szczegółowej inspekcji wizualnej wynosi 1200 owoców, bez względu na wielkość przesyłki; w przypadku mniejszych przesyłek, gdzie wielkość próby, wynikająca z wyliczeń jest mniejsza, niż 1200 owoców, pobrane zostanie 1200 owoców,
 - b. do kontroli wybiera się opakowania stanowiące reprezentatywną próbę dla wszystkich partii, pochodzących od różnych producentów; podczas kontroli krojeniu poddaje się, co najmniej 60 owoców w pierwszej kolejności podejrzanych o występowanie organizmów kwarantannowych dla Chin.
7. Postępowanie w przypadku wykrycia organizmów szkodliwych istotnych dla Chin w trakcie kontroli fitosanitarnej przesyłki przeznaczonej na eksport do Chin.

W przypadku wykrycia w kontrolowanej partii jabłek żywego organizmu kwarantannowego dla Chin wymienionego, świadectwo fitosanitarne do Chin nie może zostać wydane.

IV. WYMAGANIA DLA OPAKOWAŃ

Opakowania dla jabłek, przeznaczonych na eksport do Chin muszą być czyste, nieużywane oraz muszą spełniać wymogi sanitarne i chińskie wymagania w zakresie kwarantanny roślin.

1. Na każdym opakowaniu jednostkowym i zbiorczym (karton, skrzynka, skrzynia) eksporter będzie zamieszczał oznakowanie w językach chińskim i angielskim:
 - a. „Opis produktu, nazwa kraju, miejsce pochodzenia (województwo, miasto, gmina)”;
 - b. Nazwę i numer rejestracyjny sadu oraz pakowalni owoców oraz inne informacje

- w języku angielskim.
2. Jeżeli, opakowanie jest zaopatrzone w otwory wentylacyjne, przez które mogłyby przedostać się organizmy szkodliwe, należy je zabezpieczyć siatką przeciwko owadom lub opakowania można umieścić na palecie, która w całości zostanie zabezpieczona siatką, bądź zastosuje się inne efektywne środki.
 3. Po zapakowaniu przesyłkę umieszcza się bezzwłocznie w osobnym magazynie w celu uniknięcia wtórnego porażenia.
 4. Opakowania drewniane (palety), na których będą przemieszczane przesyłki muszą być poddane zabiegom, zgodnie z „Wytycznymi dla przepisów dotyczących drewnianych materiałów opakowaniowych w handlu międzynarodowym” Standard ISPM 15 i oznakowane zgodnie z wymaganiami ww. Standardu.
 5. Każda paleta zostanie oznaczona napisem w języku chińskim o treści: „输往中华人民共和国”. W przypadku niezastosowania palet, np. w transporcie lotniczym, każde opakowanie zostanie oznaczone napisem w języku chińskim o treści: „输往中华人民共和国”.
- (UWAGA: powyższy zapis 输往中华人民共和国 w tłumaczeniu na język polski oznacza: eksport do Chińskiej Republiki Ludowej)

V. ŚWIADECTWO FITOSANITARNE

1. Świadectwo fitosanitarne jest wydawane na wniosek eksportera, który przedstawi aktualne zezwolenie importowe wydane przez Generalną Administrację ds. Jakości Inspekcji i Kwarantanny (AQSIQ) Chińskiej Republiki Ludowej (aktualnie GACC).
2. W świadectwie fitosanitarnym zostanie zamieszczona informacja o numerach kontenerów oraz deklaracja dodatkowa w języku angielskim o następującej treści: „**This consignment of apples conform to the Protocol of Phytosanitary Requirements for the export of Apples from Poland to China and will not carry quarantine pests concerned by China**” (tłumaczenie: „Niniejsza przesyłka jabłek jest zgodna z postanowieniami Protokołu w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu jabłek z Polski do Chin i nie zawiera organizmów kwarantannowych istotnych dla Chin”).

VI. ZAŁĄCZNIKI

Organizmy kwarantannowe dla Chin			
Organizm szkodliwy	Termin kontroli		
	w trakcie wegetacji	przed zbiorem/podczas zbiorów	podczas przechowywania
<i>Monilinia fructicola</i>	+		+
<i>Epidiaspis leperii</i>	+	+	
<i>Anthonomus rubi</i>	+		
<i>Neofabraea malicorticis</i>			+
<i>Neofabraea alba</i>			+
<i>Neofabraea perennans</i>			+
<i>Venturia inaequalis</i>	+	+	+
<i>Erwinia amylovora</i>	+	+	
<i>Cydia pomonella</i> *	+	+	+
<i>Lepidosaphes ulmi</i>	+		
<i>Eriosoma lanigerum</i>	+		
<i>Rhaphalosiphum insertum</i>	+		
<i>Archips rosanus</i>	+	+	
<i>Hoplocampa testudinea</i>	+	+	+

*wymagane użycie/zastosowanie pułapek feromonowych

WNIOSK**O UMIESZCZENIE W WYKAZIE PODMIOTÓW REJESTROWANYCH****W ZWIĄZKU Z EKSPORTEM
OWOCÓW ŚWIEŻYCH - JABŁEK DO CHIN****WOJEWÓDZKI INSPEKTOR OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA**

w.....Oddział w

I. DANE WNIOSKODAWCY

Imię i nazwisko/Nazwa podmiotu:		
Miejscowość:	Ulica:	Nr domu/lokalu:
Województwo:	Poczta:	Kod Pocztowy:
Powiat:	Gmina:	

II. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI uprawa przechowywanie pakowanie**III. DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA ZGODNIE SYSTEMEM:** Integrowana Ochrona Roślin Integrowana Produkcja Roślin

IV. MIEJSCE(A) UPRAWY, PAKOWANIA, PRZECHOWYWANIA, SORTOWANIA JABŁEK

Lp.	Adres miejsca prowadzenia działalności wskazanej w pkt. II	Powierzchnia uprawy (o ile dotyczy)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

inny sad produkcyjny sad niechroniony (zaniedbany) inne

V. OTOCZENIE MIEJSCA PRODUKCJI (SADU)**VI. DANE OSOBY DO KONTAKTÓW Z WOJEWÓDZKIM INSPEKTOREM**

Imię i nazwisko:

Telefon kontaktowy/Faks:

E – mail:

VII. PODPIS SKŁADAJĄCEGO WNIOSEK**VIII. POŚWIADCZENIE ZAPOZNANIA I ZOBOWIĄZANIA SIĘ PRZEZ WNIOSKODAWCĘ DO PRZESTRZEGANIA WARUNKÓW FITOSANITARNYCH EKSPORTU JABŁEK Z POLSKI DO CHIN**

..... <i>Miejscowość, data</i> <i>Podpis</i>
-----------------------------------	------------------------

Zobowiązuję się do niezwłocznego informowania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa o wszelkich zmianach danych zawartych we wniosku w zakresie niezbędnym do realizacji eksportu owoców świeżych – jabłek z Polski do Chin.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa z siedzibą w, przy Al./Pl./ul., 00-000, informuje, że przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi, w celu dopełnienia obowiązków wynikających z realizacji eksportu owoców świeżych – jabłek z Polski do Chin, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej: RODO).

Przyjęłam/Przyjąłem do wiadomości, iż administratorem moich danych osobowych jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w, ul. z siedzibą w, przy Al./Pl./ul., 00-000 Kontakt do Inspektora ochrony danych osobowych:..... Przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi, w celach dopełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt e RODO, w szczególności Państwa dane mogą zostać przekazane do państw trzecich w oparciu o przepisy rozdziału V RODO. Państwa dane osobowe mogą zostać przekazane Głównemu Inspektorowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 11, 00-828 Warszawa, oraz innym odbiorcom – pozostałym Wojewódzkim Inspektorom Ochrony Roślin i Nasiennictwa, których lista znajduje się na stronie internetowej: <http://piorin.gov.pl/wiorin/>. Państwa dane osobowe będą przetwarzane do momentu ustania powyższego celu przetwarzania. Przyjmuję do wiadomości, iż posiadam prawo dostępu do swoich danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych i wniesienia skargi do organu nadzorczego. Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą profilowane.

.....
Miejscowość, data

.....
Podpis

ADNOTACJE PRACOWNIKA INSPEKCJI

Numer ewidencyjny wniosku:	Sprawdzono: Data Pieczęć i podpis
Nadano numer w wykazie:	

Zaznaczyć właściwe pole

**INFORMACJA O WYMAGANIACH FITOSANITARNYCH
OBOWIĄZUJĄCYCH W EKSPORCIE JABŁEK Z POLSKI DO CHIN
DLA ZAREJSTROWANYCH PODMIOTÓW**

I. REJESTRACJA NOWYCH PODMIOTÓW

1. Producent jabłek i/lub podmiot zajmujący się przechowywaniem i/lub pakowaniem jabłek, zainteresowany eksportem do Chin składa do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby firmy (producent) lub właściwego wojewódzkiego inspektora dla miejsca prowadzenia działalności (pozostali) wniosek o wpisanie do stosownego wykazu miejsc produkcji, przechowywania, i pakowania jabłek przeznaczonych na eksport do Chin (wzór wniosku, stanowi *Załącznik Nr 1*).
2. **Wniosek w danym sezonie wegetacyjnym składa do 15 maja każdego roku do właściwych WIORiN.**
3. Każdy z zarejestrowanych podmiotów i/lub osoba przez niego wyznaczona przed rozpoczęciem produkcji, przechowywania i/lub pakowania, musi odbyć szkolenie w zakresie wymagań dotyczących eksportu do Chin w szczególności działań monitoringowych i zwalczających pod kątem występowania organizmów kwarantannowych dla Chin. Uczestnik szkolenia otrzymuje certyfikat, wydany przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa poświadczający udział w szkoleniu.

II. LUSTRACJE FITOSANITARNE

1. Producent przeprowadza obserwacje, pod kątem występowania organizmów kwarantannowych dla Chin, wyszczególnionych w tabeli poniżej, w trakcie uprawy, zbioru oraz przechowywania w oparciu o Metodyki Integrowanej Ochrony i/lub Integrowanej Produkcji, załącznik do ww. Metodyk „*Dodatkowe wymagania przy produkcji jabłek przeznaczonych do Chin*”, zasady dobrej praktyki rolniczej, obejmujące utrzymanie fitosanitarnych warunków w miejscu produkcji – sadzie. Lustracje sadów odpowiednio przeprowadza także podmiot certyfikujący i/lub wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce prowadzenia uprawy.
2. W miejscach produkcji, które zostaną wpisane do rejestru wojewódzki inspektor w każdym sezonie wegetacyjnym przeprowadza lustrację, pod kątem występowania organizmu szkodliwego *Erwinia amylovora* w następujących terminach:
 - ✓ 1' – 30 do 40 dni po kwitnieniu
 - ✓ 2' – bezpośrednio po wypuszczeniu pędów
 - ✓ 3' – przed zbiorami,
3. Podczas kontroli w zarejestrowanym sadzie, ocenie poddaje się wszystkie rośliny żywicielskie uprawiane w miejscu produkcji. Kontrolą wizualną objęte zostanie także najbliższe otoczenie sadu (np. przydrożne zadrzewienia). Jabłka

przeznaczone na eksport do Chin muszą pochodzić z miejsc produkcji wolnych od występowania *Erwinia amylovora*, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Standardzie ISPM 10. Wyniki przeprowadzonej kontroli na dalszym etapie posłużą do spełniania wymagań, wynikających z warunków niezbędnych do utworzenia na zakończenie bieżącego sezonu wegetacyjnego miejsca produkcji wolnego od *E. amylovora*, zgodnie z zasadami art. 10 a ustawy z dnia 18.12.2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 r. poz.2138ze zm.)

4. Producent dokumentuje w sposób uzgodniony z podmiotem certyfikującym prowadzone kontrole w oparciu o notatnik Integrowanej Produkcji (stanowiący załącznik do Rozporządzenia MRiRW w sprawie dokumentowania działań związanych z integrowaną produkcją roślin (Dz. U. z 9 lipca 2013 r. poz. 788) z uwzględnieniem:
 - a. obserwacji w tym obserwacji „zerowych” pod kątem organizmów szkodliwych wskazanych poniżej z uwzględnieniem nazwy organizmu szkodliwego w okresie wegetacji,
 - b. liczby i rodzaju stosowanych pułapek feromonowych,
 - *Cydia pomonella* (co najmniej 1 pułapka na 1 ha, przy czym dla sadu o powierzchni mniejszej niż 5 ha zostanie wystawionych co najmniej 5 pułapek. wymiany feromonu dokonuje się raz na miesiąc.)
 - pułapki sprawdzane są co najmniej raz w tygodniu, a w przypadku masowych lotów 2 - 3 razy w tygodniu z odnotowaniem liczby zidentyfikowanych/zliczonych owadów w trakcie kontroli pułapek (liczba owadów/pułapkę)
 - c. zabiegów zwalczających występowanie organizmów szkodliwych metodami chemicznymi i biologicznymi z uwzględnieniem następujących informacji: nazwy substancji aktywnej, daty zastosowania, stężenia i częstotliwości stosowania ochrony.
5. Producent regularnie monitoruje rośliny w sadzie, pod kątem uszkodzenia pni i kory w kontekście występowania grzyba *Neofabraea malicorticis*. Dodatkowo po zbiorze, owoców dla każdego zarejestrowanego sadu muszą być wykonane laboratoryjne badania hodowlane na obecność *Neofabraea malicorticis*.
6. W trakcie uprawy producent usuwa wszelkie opadłe liście, spady, porażone części roślin (gałęzie i owoce) oraz niszczy miejsca zimowania organizmów szkodliwych.
7. Przed zbiorem PIORiN lub upoważniona jednostka certyfikująca przez PIORiN przeprowadzi wrywkową inspekcję, pod kątem występowania *Cydia pomonella*. W tym celu kontroli zostanie poddanych, co najmniej 600 owoców z 1 ha sadu, obejmujące krojenie co najmniej 20 % owoców.
8. Przed zbiorem owoców obowiązkowo stosuje się zabiegi zatwierdzonymi fungicydami, przeciwko chorobom wywoływanym przez grzyby (w szczególności *Neofabraea malicorticis*, *Neofabraea perennans* i *Neofabraea alba*), a w przypadku wystąpienia opadów deszczu zabiegi są powtarzane.
9. Bezpośrednio przed zbiorem lub po zbiorze w odniesieniu do organizmów szkodliwych *Neofabraea malicorticis*, *Neofabraea perennans* i *Neofabraea alba* konieczne jest potraktowanie owoców fungicydem lub zastosowanie metody alternatywnej, efektywnej przeciw gniciu pozbiornemu, po wykonaniu tego

zabiegu owoce będą mogły być przeznaczone do sortowania i pakowania. W przypadku pozbiorczego traktowania, zastosowanie poprzez zanurzenie w odpowiednim środku powinno następować przed przechowywaniem lub pakowaniem. Alternatywnie można zastosować odpowiedni środek w formie aerozolu w ciągu 7 dni po wprowadzeniu owoców do chłodni.

10. Do ochrony sadów jabłoniowych przy produkcji jabłek na rynek chiński należy stosować środki ochrony roślin dopuszczone w Polsce do ochrony tych owoców, z uwzględnieniem różnic w normach najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin obowiązujących w Chinach a normami obowiązującymi w Polsce/UE. Normy w zakresie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin w Chinach określa standard GB 2763-2016 (wg stanu na 28.06.2018 r.).
11. Producent prowadzący działalność w oparciu o system Integrowanej Ochrony Roślin dokumentuje w sposób uzgodniony z wojewódzkim inspektorem prowadzone kontrole z uwzględnieniem informacji w pkt. II 3 a - c. Wszystkie prowadzone działania muszą być potwierdzone przez przedstawiciela PIORiN lub jednostkę certyfikującą upoważnioną przez PIORiN.

III. WYKAZ ORGANIZMÓW KWARANTANNOYCH

Organizmy kwarantannowe dla Chin			
Organizm szkodliwy	Kontrola		
	w trakcie wegetacji	przed zbiorem/podczas zbiorów	podczas przechowywania
<i>Monilinia fructicola</i>	+		+
<i>Epidiaspis leperii</i>	+	+	
<i>Anthonomus rubi</i>	+		
<i>Neofabraea malicorticis</i>			+
<i>Neofabraea alba</i>			+
<i>Neofabraea perennans</i>			+
<i>Venturia inaequalis</i>	+	+	+
<i>Erwinia amylovora</i>	+	+	
<i>Cydia pomonella</i> *	+	+	+
<i>Lepidosaphes ulmi</i>	+		
<i>Eriosoma lanigerum</i>	+		
<i>Rhaphalosiphum insertum</i>	+		
<i>Archips rosanus</i>	+	+	
<i>Hoplocampa testudinea</i>	+	+	+

*wymagane użycie/zastosowanie pułapek feromonowych

Kontrola owoców świeżych - jabłek, pod kątem porażenia przez grzyb *Neofabraea malicorticis*

1. W każdym zarejestrowanym i kontrolowanym na potrzeby eksportu do Chin w danym sezonie wegetacyjnym sadzie, należy pobrać jedną próbkę z określonej odmiany, która będzie przedmiotem eksportu. W pierwszej kolejności próby pobiera się - z odmiany najbardziej podatnej na porażenie przez grzyby z rodzaju *Neofabraea* (na podstawie informacji o podatności odmian, opracowanej przez Instytut Ogrodnictwa – punkt 12) spośród odmian przewidzianych do wysyłki do Chin. Jabłka odmian najbardziej podatnych na grzyby z rodzaju *Neofabraea* będą stanowiły wskaźnik (indykator) poziomu zagrożenia występowania grzyba *Neofabraea malicorticis* w danym miejscu produkcji.
2. Wielkość próbki ustala się zgodnie z Zarządzeniem Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa Nr 15/2010 w sprawie wytycznych do postępowania przy pobieraniu prób roślin, produktów roślinnych i przedmiotów do celów badań fitosanitarnych. Próbkę do badań stanowi 7 kg owoców (ok. 30-35 szt.) najbardziej podatnej odmiany, pobranych z jednego sadu, niezależnie od jego areалу.
3. Próbki owoców należy pobierać w sadzie po wykonaniu zabiegów grzybobójczych w trakcie zbioru lub bezpośrednio po zbiorze, ale przed rozpoczęciem przechowywania. Próbki pobierane w trakcie zbioru owoców, należy w miarę możliwości, pozyskiwać z najstarszych drzew lub z drzew z widocznymi zgorzelami na pniach i gałęziach. W celu zapewnienia reprezentatywności pobieranych próbek:
 - owoce pobierane w trakcie zbioru powinny pochodzić z różnych drzew tej samej odmiany i z różnych części sadu,
 - owoce z partii przygotowywanych do przechowywania powinny pochodzić z różnych opakowań (skrzyń, palet itp.).
4. Jeżeli przewiduje się wykonanie na owocach zabiegu pozbiornego z zastosowaniem środka ochrony roślin (np. Penbotec 400 S.C.) lub innego fungicydu, próbki owoców do badań powinny być pobrane dopiero po wykonanym zabiegu.
5. W Protokole pobrania prób w rubryce „Badanie na obecność” należy wskazać organizm szkodliwy – *Neofabraea malicorticis*.
6. Przed przeprowadzeniem badania laboratoryjnego, owoce muszą być inkubowane w celu stymulacji rozwoju objawów chorobowych. Na potrzeby inkubacji próbkę (30-35 szt. owoców z jednego sadu) należy podzielić na 2 podpróbki (po ok. 15-18 szt. jabłek); każdą z próbek opakować w oddzielne, przezroczyste, perforowane worki polietylenowe (wskazane jest użycie worków stosowanych przez sadowników do pakowania owoców lub możliwe jest zastosowanie zwykłych worków polietylenowych, w których dziurkaczem należy wykonać 6-8 otworów), które umożliwiają obserwację stanu owoców bez ich otwierania. Taki sposób inkubowania zapobiegnie zniszczeniu całej próbki w przypadku rozwoju mokrej zgnilizny owoców lub szarej pleśni w danej podpróbce. Obydwie próbki, składające się na daną próbkę, powinny być umieszczone w jednym opakowaniu zbiorczym (skrzynka, karton itp.) oraz właściwie oznakowane.

Uwaga: W trakcie przygotowywania próbek należy ostrożnie obchodzić się z owocami, gdyż uszkodzenia mechaniczne i obicia owoców będą sprzyjać rozwojowi patogenów przyrannych i saprofitów, których obecność może maskować porażenie owoców przez grzyby z rodzaju *Neofabraea*.

7. W celu stymulacji objawów chorobowych, próbki muszą być przechowywane w temp. 22-25°C w pomieszczeniach z dostępem światła lub w ciemności, przez okres do 6 tygodni. Powyższe warunki mają zapewnić przyspieszone dojrzewanie owoców (temperatura i zawartość etylenu wewnątrz opakowania), a podwyższona wilgotność i temperatura sprzyjają rozwojowi gorzkiej zgnilizny powodowanej przez grzyby z rodzaju *Neofabraea*.

Uwaga: przechowywanie owoców w temperaturze niższej niż 22°C hamuje rozwój choroby, a temperatura wyższa niż 25°C sprzyja rozwojowi szarej pleśni i grzybów z rodzaju *Penicillium*.

8. Po około 2-3 tygodniach inkubacji w powyżej opisanych warunkach, należy ocenić stan owoców- **nie otwierać worków, aby zapobiec ulotnieniu się etylenu z opakowania:**
 - przy braku objawów chorobowych, inkubację należy kontynuować przez następne 2-3 tygodnie, po czym ponownie dokonać przeglądu próbek; obserwację powtarzać do czasu wystąpienia objawów, ale nie dłużej niż przez 6 tygodni;
 - jeżeli w trakcie inkubowania zostaną zaobserwowane owoce porażone przez mokrą zgniliznę lub szarą pleśń, powinny być one bezzwłocznie usunięte z worka, aby zapobiec zgniciu całej podróbki,
 - do badań laboratoryjnych należy przystąpić, po stwierdzeniu typowych objawów chorobowych gorzkiej zgnilizny i oznak etiologicznych; metodyka badań laboratoryjnych jest opisana w odrębnym dokumencie;
 - jeżeli po upływie 6 tygodni nie dojdzie do rozwoju typowych objawów chorobowych wskazujących na porażenie owoców przez grzyby z rodzaju *Neofabraea*, inkubację należy zakończyć.
9. Eksport jabłek możliwy jest już po pobraniu próby do badań, jeżeli w poprzednim sezonie nie wykryto grzyba *N. malicorticis*.
10. Negatywny wynik badania próbki owoców (brak wykrycia *N. malicorticis*) stanowi podstawę do kontynuowania eksportu jabłek z sadu w bieżącym sezonie oraz, wyprodukowanych w przyszłym sezonie wegetacyjnym.

W przypadku stwierdzenia w wyniku badania laboratoryjnego organizmu szkodliwego *N. malicorticis* w próbce owoców pobranych z zarejestrowanego sadu:

 - sad nie spełnia wymogów określonych w Protokole i jabłka (żadna odmiana/partia) pochodzące z takiego sadu nie mogą być dłużej przedmiotem eksportu do Chin w bieżącym sezonie eksportowym (brak możliwości kontynuowania eksportu w bieżącym sezonie).
 - w przyszłym sezonie wegetacyjnym sad należy objąć szczególnym nadzorem, a próbki owoców z sadu, gdzie stwierdzono występowanie *N. malicorticis* należy poddać badaniom w pierwszej kolejności; jednocześnie do czasu zakończenia badań laboratoryjnych owoce z takiego sadu nie będą mogły być przeznaczone na eksport do Chin.
11. Wykrycie grzybów z rodzaju *Neofabraea*, innych niż *N. malicorticis* w wyniku badań laboratoryjnych próbki owoców, oznacza brak możliwości kontynuowania eksportu odmiany/partii z której została pobrana przedmiotowa próbka w sezonie, w którym

wykonano badanie. Eksport takiej odmiany/partii będzie mógł być dopuszczony przez wojewódzkiego inspektora w przyszłym sezonie eksportowym, o ile zostaną zastosowane przez producenta wobec danej odmiany/partii zabiegi eliminujące czynnik chorobotwórczy. W następnym sezonie wegetacyjnym sad będzie pod szczególnym nadzorem pod kątem stosowania środków przewidzianych w Protokole w odniesieniu do grzybów *Neofabraea*.

12. Podatność odmian jabłoni na gorzką zgniliznę jabłek *Neofabraea* spp. - wg danych Instytutu Ogrodnictwa:

bardzo podatne:

Gala i mutanty (Brookfield Gala, Gala Must, Galaxy, Mitchgala, Schniga), Golden Delicious i mutanty (Golden Delicious Reinders, Golden Delicious klon B), Goldstar, GoldRush, Koksza Pomarańczowa, Ligol, Pink Lady, Pinova i mutanty (Evelina), Rubin, Topaz

podatne:

Elstar, Freedom, Szampion i mutanty (Szampion Reno, Szampion Arno)

średnio podatne:

Cortland, Elise, Rajka, Jonagold i mutanty (Decosta, Novajo, Jonagored, Jonagored Supra, Jonica, Jomured, Red Jonaprince, Rubinstar, Wilmuta)

mało podatne:

Braeburn, Enterprise, Gloster i mutanty (Piglos, Pigloma), Idared i mutanty (Najdared, Idaredest), Rubinola